Nr 215. ROK 1840 SOBOTA 19 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć, miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE
Jutro Eustach Męcz.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Mysław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
18 . 6	27" 5" 390	+ 11,	0'4, 33	PPn Wschodni słaby	Chmury	
2	5, 012	+ 19,	4'5, 84	PPł Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	
10	4, 706	+ 13,	0'5, 14	Żaden	Pogoda	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Najpiękniejszéj pogody, nocą kiedy niekiedy deszczem przeplatanéj, doznajemy ciągle od kilku dni.—Teatr bywa wciąż licznie odwiedzany, Od 5 b. m., dane były po dziś dzień następujące opery: Dnia 8 września *Purytanie*; — d. 9 *Kwotlibet muzykalny* wyjątkami z najpiękniejszych oper znakomity;—d. 10 *Lunatyczka*;— d. 12 *Lukrecia Borgia*;—d. 15 *Anna Bolena* nowa opera z muzyką Donizettego;—d. 17 *Nieznajoma* (La straniera) opera Belliniego;— dziś dana będzie opera: *Mularz i Slussarz* z muzyką Aubera; jutro zaś na zamknięcie teatru letniego opera *Napój Miłosny*. — Publiczność jednomyślnie przyznaje, że tak pięknéj opery, jak teraźniejsza P. Burghausera, nieposiadała jeszcze w swych murach. Wyborne śpiewaczki PP. Seeburg i Brukner, i śpiewacy PP. Ehlert, Draxler, i Weidner, zawsze nam będą pożądanemi gośćmi; —wszakże niesprawiedliwością byłoby, pominąć to Pana Hanno, (bas-buffo), który talentem swoim, zwłaszcza w komicznych operach, niemało przyczynił się do ich upiększenia.— W *Ceruliku Sewilskim* w roli Bartola, obok komiczności gry swojéj, nmiał być niecocenionym.—W ogólności przyznać potrzeba, że wszystkie wymienione te osoby, — na tę szczególną zasługują uwagę; że do pięknego śpiewu, łączą grę pełną życia i znajomości sztuki dramatycznéj;—słowem teraźniejsza kompania opery niemieckiéj P. Burghauser, będzie zawsze pożądaną w Krakowie, i żegnając się z nią w imieniu Publiczności, każdego lata z utęsknieniem oczekiwać jéj będziemy.

X. — —

Wiadomości zagraniczne.

— Paryż 5 Września. —

Commerce zawiera następujący artykuł o sprawie wschodniéj. »Między dobrze zawiadomionemi osobami, mówią o nocie czterech mocarstw, którą prezes rady otrzymał wczoraj z Londynu. W nocie téj jak mówią, oświadczono, iż mocarstwa byłyby skłonnemi rozpocząć na nowo układy i oddać wice-królowi Egipt dziedzicznie, a Syryę dożywotnie. Uważać tu należy, że mocarstwa podały projekt ten dopiero po nadejściu wiadomości z Alexandryi, Mehmed Ali jest stary, nie pracuje on już dla samego siebie, ale dla swoich dzieci, dla przyszłości dynastyi, któréj jest twórcą. Mehmed Ali takie tylko warunki przyjmie któreby zdołały państwo jego

silnie i trwale ugruntować. Co się tycze wice króla, którego nasz gabinet zupełnie opuści, w chwili, kiedy się rozpoczną układy na zasadzie w mowie będącej, słyszemy już jak przemawiają nasi ministrowie przez swoje dzienniki: »Jako, czyliż krew i pieniądze francuzkie należą do ambicyi Mehmeda Ali? czyliż Francya powinna się rzucać w wojnę, dla kaprysu chciwego starca? Czyż niedość ofiar ponieśliśmy jego sprawie, i czyliż on nie powinien przyjąć podanych przez nas warunków, kiedy je cała Europa przyjmuje?« Wtedy bezwątpienia *Courier français* i *Siecle* będą jeszcze broniły Mehmeda Ali, będą głośno wołały, że nie można go zmuszać, ale ponieważ Francya zobowiązała się działać zgodnie z innemi mocarstwami, jeśli więc wice król opierać się będzie ich woli, Francya nie będzie mogła dopomagać mu. Pan Thiers nie będzie mógł przyjąć innéj postawy, jak tylko zupełnéj neutralności. Jeśli nie mylemy się najzupełniéj, tedy takie będą skutki obecnych układów. Mocarstwa istotnie niczego więcéj nie żądają, jak tylko neutralności z naszéj strony, nigdy one nie spodziewały się ani oczekiwały czegoś więcéj.

— *Tulle* 3 *Września.* —

Nacisk ciekawych którzy się tu zebrali z powodu processu pani Laffarge przewyższa wszelkie oczekiwania. Nie ma w żadnym domu najmniejszego próżnego miejsca. Postanowiono teraz, że pan Perillet najstarszy między adwokatami paryzkiemi, zajmie się sam obroną pani Laffarge. System poprzednich obrońców został zupełnie zaniechany i pan Perillet ma teraz obszerne pole do rozbierania faktów, roztrząsania praw i akt lekarsko sądowych. — Dziś ze świtem prawie tłoczono się w pobliskości pałacu sprawiedliwości, i około 8 godziny z wielką trudnością można było dostać się do drzwi jego. Kiedy posiedzenie zostało zagajone, w jednéj chwili wszystkie miejsca do ostatniego zajęte zostały. Przysięgli byli na swoich miejscach o godzinie 8 o wpół do dziewiątéj prezydujący zagaił posiedzenie. Obszerny raport o rozprawach późniéj umieszczony będzie.

— *Konstantynopol* 11 *Sierpnia.* —

Propozycye e raczéj postanowienia które Rifaat Bej ma zlecenie przedstawić vice-królowi, brzmią jak następuje:

»JWysokość sułtan udziela Mehmedowi Ali i jego potomkom w prostéj męzkiéj linii, zarząd paszostwa Egiptu, a na czas jego życia, zarząd południowéj części Syryi któréj granica oznaczoną będzie linią idącą od Kap-Rosal Rachora, na brzegu morza śródziemnego do ujścia Selihan na północnym kraju jeziora Tiberjady, stamtąd wzdłuż zachodniego brzegu morza martwego i w prostéj linii do morza czerwonego, a to aż do północnego końca wybrzeża Akaba a następnie aż do Suez, z tytułem paszy Acre i naczelnictwém w twierdzy St. Jean d'Acre. Sultan jednak czyni tę propozycyę pod warunkiem że Mehmed Ali przyjmie ją w ciągu 10 dni od chwili przedstawienia jéj w Alexandryi przez Rifaat Beja, i zarazem temuż Rifaat Bejowi wręczy rozkazy do swoich dowódzców wojska lądowego i morskiego aby ciż niezwłocznie opuścili Arabią i położone w tym kraju święte miasta, wyspę Kandyę, okręg Adany tudzież wszystkie inne części państwa tureckiego, które należą w obrębię wymienionéj powyżéj linii państwa Egipskiego i paszostwa Acre.

— *Dnia* 19 *Sierpnia.* —

Dziś miała nastąpić ratyfikacya traktatu zawartego w Londynie między czterema mocarstwami i reprezentantem porty Sakib Efendim i jutro poseł turecki uda się z zatwierdzonym traktatem do Londynu, panuje tu wielki ruch i wszystko daje się wróżyć że spodziewane są ważne wypadki. Na azyatyckim brzegu Bosforu założono obóz na 30000 ludzi.

Nota wydana przez reprezentanta Francyi do gabinetu tureckiego sprawiła nader nieprzyjemne wrażenie na porcie. Równie sułtan jak ministrowie bardzo byli niespokojni z powodu tonu jaki się w téj nocie okazuje, wkrótce jednak udało się lordowi Ponsonby uspokoić obawy powstałe w seraju? Porta powtórzyła tyle już razy uczynione oświadczenie z którem nawet sułtanka Walida osądziła potrzebę zgodzić się, że postanowienia wielkich mocarstw jedyny przepis postępowania dla porty na przyszłość stanowić mają. Mehmed Ali intryguje ciągle równie tu jak po prowincyach, a czynność jego emissaryuszów podwoiła się w ostatnich czasach. Przeznaczone do Syryi wojsko w liczbie 6000 żołnierzy, opuściło już port tutejszy. Jednakże zamiarem jest nie dopuścić żadnego nieprzyjacielskiego kroku przeciw Memedowi a zatém i wylądowania w Syryi, dopóki tenże nie udzieli odpowiedzi na missyę Rifaat Beja.

Nowy wielki wezyr, Rauf pasza, otrzymał list od Mehmeda Ali; Najprzód winszuje mu wice król otrzymania godności wiel-

kiego wezyra, i dziękuje za względy jakie okazywał jego posłowi, następnie prosi go aby podziękował z największym uszanowaniem sołtanowi za łaskawe przyjęcie Sami Beja, i dalej tak mówi:

»Mój prywatny sekretarz i przyjaciel Sami Bej, nie miał politycznego zlecenia do Stambułu. Celem jego podróży było tylko złożyć w mojém imieniu J. W. Sułtanowi powinszowanie z powodu narodzenia dziecięcia którém go Pan Bóg obdarzył. Ale że Sami Bej jest moim sekretarzem i przyjacielem, i zna moje najtajniejsze myśli, przeto był upoważnionym do odpowiadania na wszelkie projekta, jakieby porta mogła przedstawić mu w zamiarze załatwienia nakoniec nieporozumień które tak szkodliwie ciążą państwu tureckiemu. Oddalenie Chosrew paszy obudziło w nim nadzieję iż załatwienie to jest podobnem. Ale w téj chwili właśnie otrzymałem notę od czterech mocarstw w któréj mi grożą iż smuszą mię do ustąpienia Syryi. Uważam tę europejską interwencyę nie tylko za obrazę godności muzułmanów, ale nawet za zamach na istnienie państwa osmańskiego i jako dobry muzułmanin sądzę powinnością moją oprzeć się temu. Oświadczam niniejszém przed Bogiem, że nigdy nie było moim zamiarem niepokoić państwo tureckie, i przykrości czynić rządowi sułtana. Oświadczam iż mam największe uszanowanie dla mego p. i władzcy, Sułtana Abdul Medszido, i że on nie ma żadnego poddanego więcéj wiernego i przychylnego. Wiem, że niezawisłość państwa tureckiego jest zagrożoną, ale będę się temu opierał z całych sił moich. Cofnąłem regularne wojsko z Hedszas, i tylko nie regularne pułki tam zostawiłem, które jak mniemam dostatecznemi będą do strzeżenia miast świętych i bronienia pielgrzymów. Kazałem obwarować miasta syryjskie (tu następuje wymienienie imienne tych miast) i postanowiłem bronić się do ostatniego!, bo tu idzie o obronę mahometanizmu. Może być, że w téj walce upadnę, ale chcę przynajmniéj tę mieć pociechę, że polegnę dla sprawy religii i proroka.

— *Dnia* 18 *Sierpnia.* —

Wskutku zabrania na paropływie *Hadszi Baba* ważnych papierów Mehmeda Ali, do jego tutejszych stronników, Reszid pasza wydał natychmiast parοpływem *Gwiazda biegunowa* depesze które mają być bardzo ważnemi. Od kilku dni biegają ciągle pogłoski, że Persowie wkroczyli do Bagdadu. Jakkolwiek niepodobnemi do prawdy są te wieści, jednak stronnicy Mehmeda Ali głoszą, że Persowie są z nim w związku.

Rozmaitości.

GARBATY.

(z Humorysty Wiedeńskiego.)

III.

(Dokończenie.)

Było to 20 września. W teatrze Covent-garden przedstawiano po raz pierwszy *The Hunch Bakt* (Garbus). Londyn nie znał ani nazwiska autora, ani aktora, który główną grał rolę. Było to rzadkie zdarzenie w dziejach dramatycznych Anglii. Pomimo wysokich cen, teatr natłoczony, parter, loże, krzesła, galerye, kurtyna się podnosi. Cisza ogólna! Debiutant ukazuje się. Na widok tego ogromnego tłumu, który tysiące swych krytycznych oczu zwraca na niego, z początku jest trochę niepewny; ale zwolna przychodzi do siebie, i rozwija wszystkie swoje zdolności. Jego organ jest pełny i silny, akcent czysty, postać wyniosła, ale najokropniéj pokrzywiona. Czy to Brigtoo, Lovely, Macready, bohaterowie sceny angielskiéj? — Nie! i tysiąc razy nie! Żaden z nich nie ma ani téj porywającéj gry, ani tego ognistego spojrzenia, ani tego głosu, co na wskróś przenika. Rola garbusa jest doskonałą, a debiutant zupełnie się w nią przeistoczył. Nie jest to aktor, który się podług mimicznych przepisów rusza i deklamuje, jest to człowiek, który czuje, mówi, płacze i śmieje się. Garbusem dramatu jest on, a on jest garbusem.

Publiczność to nie posiada się z radości, to znowu przejęta trwogą. Okiem, uchem i sercem śledzi wszystkie przenikające odcienia dramatu, w którym autor cały swój jeniusz przelał w którym aktor używa całéj swéj sztuki, powszechnem jest zachwycenie, tak sztuką jak autorem. Nagle cały teatr jakby jednym głosem wykrzyknął:

— Autor! Autor!

— Słyszysz pan? rzekł Kemble do debiutanta.

— A więc, rzekł ten, wymień im pan *Scheridana.*

— *Scheridan Knowles!* zawołał zdziwiony dyrektor. Autor Wilhelma Tella?

— Ten sam.

Gdy to imie wymieniono publiczności, oklaski jeszcze rzęsiściéj zabrzmiały. Za chwilę znowu odezwał się odgłos powszechny: »Nazwisko garbusa!«

Debiutant wstał drżący ze wzruszenia, i ukazał się na scenie w towarzystwie Kembla.

— Jego nazwisko?

— Scheridan!

Teraz zapał nie znał już granic. Tłoczono się na scenę. Poeta-aktor w swoim kostiumie teatralnym został przez ulice Londynu przez tłum nieprzejrzany aż do swojéj skromnéj izdebki odprowadzony. Lady Anna zemdlała z radości. Nazajutrz czytano we wszystkich dziennikach stolicy: »Scheridan Knowles grał wczoraj w swojéj własnéj sztuce *Garbus* z powszechnem zachwyceniem widzów. Karol Kemble, dyrektor teatru Covent-Garden, tegoż jeszcze wieczora zaangażował go z roczną płacą 1600 funtów sterlingów. Nasz pierwszy dramatyczny poeta, został także naszym pierwszym artystą!« —

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 18 *do* 19 *Września.*

Stradomski Roch ob., Laskowski Roch ob.; Turski Maxymilian ob., z Polski; — Kocipiński Tomasz, Paprocki, Wessel Adam ob., Pawlikowski Gwalbert ob., Richter jenerał ross., Jordan Karol ob., z Galicyi; — Scherr Thos porucznik pruski, Gotzen Gustaw, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Teychmann Emilia, Krosnowski Wojciech ob., Kozmiński Karol ob., do Polski,

Doniesienia Urzędowe.

Nro 4737.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W moc uchwały Senatu Rządzącego z dnia 31 sierpnia roku bieżącego do L. 5283 zapadłéj, podaje do wiadomości publicznéj, iż w dniu 10 października roku bieżącego przed południem odbywać się będzie w biórach Wydziału licytacya na wypuszczenie w trzech-letnią dzierżawę od dnia 1 stycznia 1841 roku altanny murowanéj na Plantacyach do utrzymywania w niéj chłodników i napojów, oraz innych artykułów cukierniom właściwych. Cena do pierwszego wywołania przy licytacyi w kwocie złp. 120 oznacza się, każda więc z osób będących w chęci ubiegania się o tę dzierżawę zaopatrzona w *vadium* złp. 50 które aż do ukończenia dzierżawy w kassie głównéj pozostanie, w miejscu i czasie jak wyżéj zgłosić się zechcą, gdzie także o warunkach bliższą powezmie wiadomość.

Kraków d. 15 września 1840 r.

Senator prezydujący
A. Wężyk.

(1r.) Sekr. Wyd. *Nowakowski*

Nro 96.

DYREKCYA OGÓLNA SZPITALI

W Wolnem Mieście Krakowie.

W dalszym ciągu wykonania przepisów Statutu przez Trzy Najjaśniejsze Opiekuńcze Dwory względnie urządzenia szpitali tutejszych nadanego, podaje do wiadomości publicznéj, iż od dnia 1 października roku bieżącego wypuszczonym zostanie w dwunastoletnią dzierżawę folwark Hołodyniec zwany, w wsi Krowodrza przy Krakowie położony, a do szpitala ś. Łazarza należący. Mający przeto chęć wzięcia w dzierżawę pomienioną realność, zechce w dniu 26 b. m. i roku w czasie od godziny 11 do 1 z południa złożyć w Sekretoryacie Dyrekcyi ogólnéj w gmachu ś. Piotra umieszczonym, deklaracyą opieczętowaną, obejmującą wyrażenie zaofiarowanéj summy rocznéj dzierżawy, któréj *praetium* złp. 500 jest ustanowionem, do któréj to deklaracyi dołączone być winno zarazem *vadium* 1/10 części *praetii* wyrównywające. Bliższą wiadomość o warunkach dzierżawy w powyż rzeczonym Sekretoryacie powziąść będzie można. Kraków d. 14 września 1840 r.

Za Prezydującego
J. Księżarski.

(2r.) Sekr Dyrekcyi J. *Wesseli.*

Z mocy polecenia Trybunału I. Instancyi Miasta Wolnego Krakowa i Jego Okręgu d. 8 sierpnia r. b. 1840 do L. 4523 odbędzie się w dniu 28 września roku b. o godzinie 9téj rannéj w kamienicy przy ulicy Grodzkiéj pod L. 38 licytacya ruchomości po niegdy ś. p. Szymonie Benda pozostałych.

Kraków dnia 14 września 1840 r.

(2r.) A. *Matakiewicz* Not. Publ.

Do dzisiejszéj Gazety Krakowskiéj *dołącza się* Dodatek.

DODATEK

do Nru 215

Gazety Krakowskiej.

WAŻNE DONIESIENIE

CZYLI

OKÓLNIK,

OGŁASZAJĄCY UŻYTECZNE WYNALAZKI, ULEPSZENIA I WIADOMOSCI DLA KAŻDEGO.

Wszelkie przedsiewzięcie polegające na rozkrzewianiu użytecznych umiejętności, ogłaszaniu ważnych wynalazków i na osiąganiu użytecznych celów dla powszechnego dobra, ma prawo do pochwały ludzi oświeconych, do ich pomocy i protekcyi, na które niezaprzeczenie zasługuje wiadomość następująca. Poczytuję tedy za rzecz pożyteczną przedstawić to ogłoszenie, spodziewając się zjednać sobie wdzięczność na którą tak ważne przedsiewzięcie istotnie u każdego zasługuje; zajmowałem się dotychczas nader gorliwie ogłaszaniem korzystnych umiejętności, a zdziałane przezemnie dobro, skłania mnie do wytrwania w téj dążności, jak się niżéj okaże.

Głównym celem niniejszego doniesienia jest wyjawić wiele rzeczy użytecznych, nieznanych tyle, ile zasługują; nadewszystko zaś, ile można jak najwięcéj przynieść korzyści. Przeto też życzyć wypada, aby okólnik był wszędzie upowszechniany i czytany, jakoż uprasza się każdego, któryby go dostał, aby go udzielał innym i wprowadzał w obieg, za to znajdzie przekonanie, że wsparł dobro użyteczne, i sowitą wdzięczność tych wszystkich, którym ono służyło.

Żądane honorarium, jest tylko przeznaczone aby poniekąd pokrywać koszt w badaniu za wynalazkami, jako też na koszt doświadczeń i prób z których znowu w swoim czasie udzielonem będzie sprawozdanie dla dobra przemysłu, sztuk i umiejętności.

Osoby życzące te pisma otrzymać, zechcą przesłać należytość pod niżéj wymienionym adressem, po czém pisma będą im niebawnie dostawione. Uprasza się o przesyłanie obstalunków i pieniędzy pocztą, ile można franko: *J. C. B. Gutle*, w Norymberdze.

Spis nader interessujących, ważnych i użytecznych pism zawierających wiadomości z technologii, ekonomii, fizyki, chemii i t. d.; czerpanych z skarbów znakomitych artystów, uczonych i znawców; ofiarowanych na sprzedaż, za wynagrodzeniem umiarkowanem.

Każde pismo pojedyncze kosztuje 2 zł. w monecie konwencyjnéj; biorący do 3 pisma od razu, płacą tylko 5 zł. m. k. czyli 18 złp.; za 6 sztuk 10 złp. m. k. czyli 36 złp.

Z tych szacownych nauk udzielanych w pięknych, otwartych, niezamkniętych rękopismach, wiele osób może czerpać bardzo wiele korzyści.

1) Nowy wynalazek: prawdziwy przepis robienia kamieni indyjskich do golenia, któremi można golić sobie brodę bez wody, mydła i brzytwy, daleko łatwiéj i lepiéj niż zwykle. W Paryżu, gdzie w nowszych czasach zaczęto licznie fabrykować i używać kamieni do golenia, udzielono nawet na nie osobny przywiléj. Sąd wyrokujący o wystawie płodów przemysłowych w Paryżu, polecając nader pochlebnie wynalazcę, uznał go godnym odznaczania, za fabrykowanie tych sztucznych kamieni, zwanych *pierres indiennes*, które słusznie wzniecają tyle uwagi; a przy których nie ma żadnéj szarlataneryi, jak o tém z szczególną pochwałą donosi *Musee industrielle*. Niezaprzeczoną tedy użyteczność tych kamieni, stwierdzona patentem królewskim. Przepis został nabyty od wynalazcy za znaczną summę. Rozumie się, że można niemi zgalać włosy, i z innych miejsc, łatwo i bez żadnéj szkody.

2) Nowe sztuki myśliwskie. Ważne i nader użyteczne odkrycia dla amatorów myśliwstwa, jeźdźców, myśliwych i strzelców; zawierające rozmaite dotychczas tajone, a teraz wyjawione sztuki myśliwskie i praktyczne korzyści dla polujących, a między innemi nieochybny sposób trafnego strzelania; dalej sposób zwabiania zajęców i innéj zwierzyny z przestronnéj okolicy; zatrzymania zwierzyny w miejscu, aby do niéj strzelać lub użyć jéj do szczwania; oraz wiele innych sztuk myśliwskich dla zabawy i korzyści polowania.

3) Nowowynaleziona sztuka łatwego otrzymywania zadziwiających, najpiękniejszych, bardzo grubych i niezmiernie dużych olbrzymich szparagów, najprzedniejszego, najdelikatniejszego, miękkiego i smacznego gatunku, tak na polu, jako też w zimie w pokoju, zachowywania ich przez wszystkie pory roku i na czas dowolny.

4) Opis zupełnie nowych objaśnień w fizyce i doświadczeń należących do nauki o elektryczności, nader ważnych dla nauk przyrodzonych.

5) Nowe ekonomiczno-technologiczne odkrycia dla właścicieli winnic; kupców win, ekonomów, restauratorów i wszystkich osób mających na składzie wina. *a)* Korzystna sztuka znacznego pomnażania plonu z winnic, aby przynosił coraz większe winograna, które nigdy nie spadają i dojrzewają o kilka tygodni wprzódy niż zwykle; podobnież *b)* sposób użyzniania winogron zepsutych. *c)* Nowa metoda jak wkrótkim czasie można zamienić wina młode lekkie na tęższe, zupełnie w dobroci podobne do wytrawnych starych, bez żadnych kosztów i mixtur, tylko za pomocą nowego sposobu przechowywania i postępowania z niemi. *d)* Łatwy sposób fabrykowania sztucznego winnego eteru, stanowiącego bukiet i zapach win najlepszych, a którym wszystkie wina mogą być ulepszane.

6) Nowe, ważne, bardzo interesujące i pożyteczne odkrycia dla wszystkich właścicieli stadnin, amatorów koni, właścicieli dóbr, jeźdźców, oficerów, ekonomów, a w ogóle do wszystkich osób posiadających konie, albo ich używających.

7) Przepis robienia nowo wynalezionego francuzkiego wodotrwałego lakieru glansownego, do upiększania kopyt końskich. Tym nowym pokostem kopyta końskie lakierują się tak pięknie, że nabywają gładkiéj, glazurowanéj, zwierciadlanéj powierzchni, osychającéj natychmiast, niepękającéj, a przedstawiającéj się tak piękną po umyciu z błota, jakby była świéżo lakierowaną. Rumaki i tak zwane konie zbytkowe, mogą więc w saméj rzeczy być wystrojone na świetną stopę.

8) Cud ekonomii. Odkrycie nadzwyczaj korzystne dla chowu owiec, przez które ilość i dobroć otrzymywanéj wełny przeszło pomnaża się w dwójnasób, bez przyniesienia szkody owcom i bez wydatków.

9) Nowo wynalezione korzyści i przepisy w sztuce tuczenia gęsi, kur, gołębi i innego ptastwa, tak, iżby w przeciągu 8 dni nabyły nadzwyczajnéj wielkości i tłustości, a to przy

oszczędzeniu przeszło połowy kosztów i widokach na jeszcze większe korzyści.

10) Nowy wynalazek jakim sposobem można bydło cielęta, barany i wieprze, daleko lepiéj niż dotychczas, bardzo tanio, w bardzo krótkim czasie utuczyć i uczynić smacznemi, przyczém oszczędza się czasu, trudów, a korzyści osiąga się daleko więcéj niż dotychczas.

11) Opis i wynalazek uczynionych przez mieszkańca północy, jakim sposobem można zabezpieczyć sobie ciało od odmrażania śród najostrzejszéj zimy i przy najtęższych mrozach, szczególniéj zaś jak zabezpieczyć sobie nogi i ręce przy konnéj jezdzie, lub w podróżach. Sztuka prawdziwie zadziwiająca, daleko użyteczniejsza i potrzebniejsza w sprzeczności z sztuką niepalnego Hiszpana. Prawda niewątpliwa że niektóre dobre rzeczy, służące do celów użytecznych, bywają mniéj zważane między ludźmi klassy oświeceńszéj, gdy tymczasem osoby mniéj ukształcone umiały ich dobroć ocenić i z korzyścią obrócić na swój użytek. Tak też działo się z temi sztukami przeciw mrozom, mogącemi być używanemi przez każdego, a zabezpieczającemi istotnie od zimna i odmrażania.

12) Nowo odkryty środek jak z drzew owocowych zyskać plony nadzwyczajnéj obfitości, jak je użyzniać i zabezpieczyć od liszek.

13) Nowe i użyteczne wiadomości dla ekonomów i właścicieli dóbr. Wyjawienie nadzwyczajnych skutków z nowego sposobu uprawiania kartofli, zapewniającego plon 10-kroć większy niż przy sposobach zwyczajnych, tak iż w téj gałęzi ekonomii osiągają się korzyści bezprzykładne; a co większa, ten sposób prowadza daleko wcześniejszą dojrzałość kartofli.

14) Nader zajmujące, dotychczas nie bardzo upowszechnione tajemnice, natury, czyli sposób zabezpieczania swojéj osoby, domu i dóbr od szkodliwych skutków piorunów, gradu i orkanu, nie używając konduktorów lub innych instrumentów.

15) Nowy, ważny wynalazek, jak za pomocą płodów chemicznych przymięszanych do ziemi, nadać wszystkim roślinom nad naturalną wielkość olbrzymią, wzrost prędki; ten zadziwiający wynalazek może być również używany do wszystkich roślin tak pod gołym niebem, jakoteż do chowanych, do wszelkich płodów polnych, ogrodowizny, owoców, zboża, drzew, kwiatów i różnych gatunków trawy.

16) Nowy wynalazak dla amatorów myśliwstwa użytecznych także dla wojskowych. Sztuka ulepszania prochu za pomocą tanich materyałów chemicznych tak, iżby niósł 3 razy daléj niż zwyczajny.

17) Przepisy do robienia ogniów kolorowych długo trwających, greckich i bengalskich, tańszych od wszystkich dotychczas znanych, a przechodzących je co do piękności i trwałości w gorenin.

18) Bardzo ważny nowy wynalazek, jak można pokój ogrzewać i oświetlać bez materyałów palnych i bez kosztów.

19) Odkryta tajemnica użyzniania pól, łąk i ogrodów bez mierzwienia, bez kosztów, osięgnąć lepsze żniwo od innych i bez wyczerpania gruntu.

20) Przepis do robienia bardzo tanich pochodni, palących się 10 razy dłużéj i jaśniéj, niż najlepsze zwyczajne. Są to najtańsze z wszystkich, jakie dotychczas wynaleziono.

21) Opis *Palingenesis* ryb i raków, czyli sposób sztucznego rozmnażania ich w nadzwyczajnéj ilości w każdéj porze roku. Wynalazek odkryty przez sławnego hrabiego Digbig. Pismo czerpane z źródeł niedrukowanych.

22) Bardzo korzystne nowe odkrycie, jak pomnożyć zbiór przenicy, przynajmniéj o 3cią część więcéj od zwyczajnego, jakoteż sposób zabezpieczania jéj od pożaru, robactwa i ptaków.

23) Przepis do robienia nowego, przepysznego złotego pokostu na mosiądz, spiż, srebro cynę i t. p. Wprawdzie znanym jest płyn, zwany pokostem angielskim, chociaż dzienniki francuzkie utrzymują, że go wynaleziono we Francyi; wszakże w nowszych czasach wyna-

leziono mixturę, daleko lepszą i piękniejszą od wszystkich dotychczas znanych, a właśnie sposób jéj robienia wyrażony jest w przepisie. Recepta z tego najpiękniejszego złotego pokostu, choć dotychczas nieupowszechniona, jednakże zegarmistrze i brązownicy francuzcy, używają jéj przed innemi, gdyż przedmioty tym pokostem lakierowane, nie ustępują w niczem prawdziwie pozłacanym.

24) Nowe odkrycie ku przyśpieszeniu siły odradzającéj we wszystkich nasieniach, tak, iżby ani jedno ziarnko nie zostało zepsute, oraz sposób użycia nasion starych, przez co z zadziwiającą prędkością powiększa się wzrost wszystkich drzew i roślin.

25) Ulepszona sztuka robienia tak zwanego wiecznego światła, czyli lampy długo niegasnącéj, a mogącéj przyświecać przez cały szereg lat; oraz opis nowéj taniéj lampy nocnéj, palącéj się bez oleju.

26) Nowy przepis fabrykowania bardzo użytecznych instrumentów, tak zwanych machin słuchu dla osób mających słuch przytępiony; te machiny z czasem słuch przywracają i długo utrzymują.

27) Opis nowego mechanicznego instrumentu do zmienienia krótkości wzroku: wiadomo bowiem, że wzrok jest ruchem do woli przystosowanym zatém za pomocą pewnych środków i przywyknienia może być wzmocnionym.

28) Opis sposobów niezawodnych i naturalnych, używanych przez Arabów, Hiszpanów, i niektórych ludów goralskich, do zabezpieczenia się od znużenia i potu, a do zachowywania wytrwałości i siły przy utrudzających pochodach, bieganiu, w podróżach pieszych, przy ciężkich pracach i innych osłabiających ruchach. Sposoby są proste i stwierdzone doświadczeniem.

29) Nader zajmujące wiadomości o zadziwiających przymiotach i skutkach wielu przedmiotów z 3ch państw przyrodzenia. Zbiór szacownych fenomenów fizycznych, sztuk i doświadczeń dla zabawy i korzyści, a nawet dla wzbogacenia umiejętności.

Zaręcza się za wiarogodność pisemek.